

БОЛЕСТИТЕ - ДУХОВНО ЛЕКАРСТВО

1.



Болестите - спасителен кръст

Истината се

заклучва в това, че болестите, скърбите и страданията на християните изработват очистване на душата и опрощаване на греховете. Всеки християнин има свещен дълг: какъвто и кръст да сложи върху него Бог, да го приеме с беззлобно и просто сърце и да го вдигне високо на славната Голгота. Понякога се случва човек да отмалее от труда и тежестта, но Бог изпраща друг добър Симон Киринеец (виж: Мат. 27:32), тоест благодатта на търпението, за да вдигне тя кръста на Голгота. Когато търпим скърби - и душевни, и телесни, - тогава притежаваме сигурно свидетелство, че Бог ни обича и ние сме причислени към възлюбените Му чеда (1). Когато отидем на гробището, виждаме на всеки гроб по един кръст: някъде - дървен, някъде - каменен, а някъде - железен. Така и на всяка християнска душа Бог дава неин кръст: на един - железен, на друг - дървен, на трети - каменен, както Божията премъдрост прецени (1). Главната цел на Господ е да спаси скъпоценната душа, независимо от това, дали тя страда, или не. Сам Иисус дарява и търпение, и просвещение, за да може душата да донесе своя кръст. Болестите са тръба, която събужда дремещата душа, вкусила от опияняващата напитка на незнанието, безпаметността и забравянето на Бога. Болестите завладяват душата, увредена от безгрижно здраве, за да я принудят да води правилен живот. В скръбта си спомнихме за Теб (Ис. 26:16 - слав.); В утеснение Ти ми даваше простор (Пс. 4:1); през много скърби трябва да влезем в живота (Деян. 14:22); с търпението си спасявайте душите си (Лук. 21:19). Скърбите никога няма да ни изглеждат като безбрежен океан, ако мислим, че всичко се управлява и излиза от светата десница на Този, Който ни обича така, както никой от хората. Плесниците на чистата любов никога не се нанасят с някаква друга цел, освен свята и спасителна! Господ казва в своето Евангелие, че без волята на нашия Небесен Отец и малка птичка не ще падне не земята и че дори *космите на главата* ни са преброени (виж: Мат. 10:29, 30). Колко силно ни убеждават тези думи в това, че всичките ни дела, думи и помисли са известни на Бога и че Той знае и за скърбите, които биват изпращани по Негов Промисъл и преследват единствено свята цел! Светата ръка на добрия Бог изпраща скърбите на нашите болести. Най-действеното лекарство, донасящо здраве на душата - това е телесната болест. Колко голяма бе и духовната, и телесната поквара на човечеството преди Господното пришествие! Кое духовно лекарство възроди душите на хората? Нима не грамадният Кръст на Господ Иисус? Ако не бе кръстната смърт на Господ, човек по никакъв друг начин не би могъл да бъде спасен. Като

понесе Кръста Си, Иисус стана образец за нас. Така Той показа, че желаещият да се спаси трябва да го последва, да изтърпи кръста си, който Господ ще му даде според силите му, да се изкачи на Голгота, да се разпне с Иисус и после да се прослави заедно с Господ в Божието Царство. Щом види, че славата и упокоението на небето ѝ се дават в съответствие с носения от нея кръст, душата ще съжaliaва защо не е взела по-голям кръст, та да получи и по-голяма слава и упокоение. Ще каже: „Тогава трудът бе краткотраен, а сега се лишавам от вечни блага!“. Когато патриарх Авраам раздаваните награди, то и той ще се разкае, че не се е подвизавал още по-усърдно (1)! Една млада девойка боледувала тежко и дълго и накрая починала. Една нощ се явила на сестра си и сестра ѝ я пита: - Сестро, как живееш там? Починалата ѝ казва: - Какво да ти кажа, сестро? Христос ми даде голяма слава и упокоение за болестта ми. Но де да можех да се върна на земята, за да изтърпя по-голяма болест и да получа по-голяма слава! Ако Сам всеилният и безгрешен Господ понесе Кръста заради човека, заради неговото спасение, то колко е необходим спасителният за нас, грешните, съгрешаващите всеки час! Приготвих се и не се смутих (Пс. 118:60 – слав.) – казва пророк Давид. Винаги трябва да сме готови да понесем без ропот всяко изкушение, което светата ръка на Лечителя Бог ни изпрати. Тъй като това изкушение ще бъде допуснато от Този, който ни обича в най-голяма степен, то никога и в никакъв случай няма да бъде вредно, защото след него ще видим добър резултат, ще видим главната Божествена цел. Като видял предварително бъдещите изкушения на Своите последователи, Господ Иисус ги укрепил като казал: С търпението си спасявайте душите си (Лук. 21:19); който претърпи докрай, ще бъде спасен (Мат. 10:22). И ти, като понасяш болестите си с търпение, се причисляваш към възлюбените Божии чедра. Един ден ще настъпи възкресението и притеснението ти ще се смени с радост, търпението – с вечен живот! Възкликвайки сам Господа в благодарност: „Да бъде благословено името Господне! Както беше угодно Господу, тъй и стана (Иов. 1:21). Слава Богу за всичко“. Когато възкликваш така, душата ти ще се напълни с радост и мир и заедно с това ще се укрепи в търпението. Какво представлява християнинът, какво трябва да има той? Безусловно, търпение във всичко (1). Затова понасянето на различни скърби е вечно упокоение. Дойдете при Мене всички отрудени и обременени, и Аз ще ви упокоя (Мат. 11:28) – казва Господ. Целият път, водещ към райския град, е осеян с тръни, и на вървящите по него им тече кръв от убожданията. Но надеждата за райско утешение побеждава всичко и дава на пътниците търпение, както казали светите Четиридесет мъченици, когато ги хвърлили в леденото езеро: „Сурова е зимата, но раят е сладък; тежък е студът, но утешението е сладостно“ (1). Всеблагият Бог да причисли и нас към потрудилите си и обременените, та да ни упокои вечно, амин. И времето, когато пресладкият наш Иисус повдигна на пречистите Си рамене Животворящото Дърво на Пречестния Кръст и бе разпнат на него, продължава във вековете носенето на кръста на Неговите последователи, кръста на различните скърби и изпитания, посредством които християнинът тържествува над многообразното и разрушително себелюбие (1). Чрез евангелист Лука Спасителят насочва вниманието ни към следното: *Който не носи кръста си, а върви след Мене, не може да бъде Мой ученик* (Лук. 14:27). И пак чрез него: *Ако някой иска да върви след Мене, нека се отрече от себе си, нека носи кръста си и Ме следва* (Лук. 9:23). Авва Исаак, безмълвник философ, казва, че „всяка секунда в човека стават изменения“. И действително разположението както на душата, така и на тялото не престава да се изменя нито за секунда, понякога донасяйки притеснение, понякога болка, понякога очакване на скръбни вести, понякога неопределено смущение и страдание, произхождащо

или от телесни причини, или от противоположни на тях душевни, потвърждавайки Божието проклятие, което се стоварило върху човешкия род след прародителското непослушание (виж: Бит. 3).

Но добрият Иисус, това Дърво на живота, от една страна, чрез светия Си пример, от друга - посредством Божественото Си учение на кръста на скърбите излива балсама на утешението и множество животворящи уверения, че *през много скърби* ще можем *да влезем* в Неговото вечно Царство (виж: Деян. 14:22).

В Стария Завет, в книгата „Числа“ между другото се разказва и за следния случай. Когато в пустинята израилтяните зароптали против Бога, то като наказание за непослушанието Той изпратил против тях змии, които ги хапели, и те умирали. Тогава Бог, като чул молитвата на Моисей, който усърдно се молел за прекратяване на Божия гняв, му заповядал да *направи медна змия* и да я *окачи на една върлина*, така че всеки, който бъде ухапан от змия, щом погледне към *медната змия*, веднага да се излекува (Числ. 21:6-9).

И Иисус в Светото Евангелие сравнява издигането на медната змия със собственото Си животворящо издигане: *И както Моисей издигна змията в пустинята, тъй трябва да се издигне Син Човеческий* (Йоан. 3:14). Грехът - това е отровна змия, която хапе човека и чрез грешното и страстно наслаждение отравя организма на бедната душа, донасяйки смърт и отлъчване от Бога.

Но Христос, умозрителната медна змия, след като бе окачен на Животворящото Дърво на Честния Кръст, лекува с висши евангелски истини наранените от грехове души, давайки живата надежда на непостижимия живот. *Де ти е, смърте, жилото? Де ти е, аде, победата?* (1 Кор. 15:55). Със смъртта и възкресението на спасилия душиите ни Иисус и Бог силите на омразната ти тирания са унищожени, парализирани и напълно умъртвени.

Сластта и сладострастието отравят и помрачават сърцето. И помрачено, то върши делата на тъмнината, опечалявайки Светия Дух, Когото е приело чрез новото раждане и светия купел. Обратно, страданието и скръбта изгонват от сърцето престъпното сладострастие. Като се очисти чрез страданието, то става способно да приеме Утешителя Дух. И Благият Утешител, като дойде, утешава, ободрява, просвещава и подобно на друг кърмител го връща към живот чрез Божествени учения и даване на радост и надежда (1).

Това е умозрителната медна змия - Иисус, изцеляващ чрез скърби душиите, страдащи от ухапвания от различни отровни грехове.

Следователно от неоспорима истина, доказана от опит, знаем, че страданието и скръбта са най-същественото лекарство за страдащата от греха душа. Заедно с това те са и най-добрият възпитател, водещ към духовно извисяване на душата, която в греха и нравствения мрак е опетнила хубостта си, придобивайки лоши влечения. Страданието - това е сякаш изкусен градинар, който присажда дивата маслина, тоест грешната душа, към културна. Грехът ожесточава сърцето на грешника, прави го безчувствено и вече нищо не го трогва, защото Бог, Който страда за хората и им съчувства, се отдалечава. Но какво прави човеколюбивият Бог, Който *дойде да подири и спаси погиналото* (Мат. 18:11)? Съставя план за спасение на отделилата се душа, спасение чрез страдания и най-вече чрез болести. Виждаш цветущ младеж, който се тщеслави със силата си и се държи високомерно, не си спомня за душата и за Бога. И ето, внезапно се озовава прикован към леглото на страданието. Тогава болката, като много опитен и изкусен лекар, започва своята хирургическа интервенция. Отначало тя заравнява сърцето, постепенно поправяйки неговата грапавост, и така смекчава душата. Този, който по-рано е бил жесток по сърце, става мек и кротък в проявите на емоциите си. Съчувства на болните, отнася се със състрадание към тях и когато земята на сърцето бъде подготвена от такива и подобни преживявания, събудени от обучаващата пръчка на страданието, тогава се отварят и ушите

на глухата по-рано душа и тя слуша с внимание, приема и пази словото на истината, Евангелието на спасението (1). Тогава безразличният преди това към Бога и душата човек се превръща в ревностен читател на духовни книги и списания. Започва с искрено съкрушение да мисли за своята греховност и така се учи да се моли с умиление, а скоро става проповедник на благодеянията и на многоопитния лекар – страданието, уверявайки, че то действително е единственият лечител на болестта, възникваща поради отдалечаване от Бога (1). Но страданието изцелява не само човека, отдалечил се от Бога, но е лекар и на здравите души, които само отчасти са подложени на болести, несмъртоносни болести, като например, небрежност, осъждане, себелюбие, леност, малодушие и други (1). Страданието носи полза и на светиите; чрез търпението те увеличават славата си на небесата. Но светиите често страдат и за да дадат пример на другите хора, както било с многострадалния Иов, света Синклитикия и с много други подвижници (1). Ако имаме прекрасна мебел и дори за малко престанем да се грижим за нея, то ще видим как тя ще се покрие с тънък слой прах. Разбира се, прахът няма да повреди тази мебел, но ще намали нейния блясък и красота. Така става и със здравата душа. Когато скърбите, които някога са се случвали, стихнат, тогава, ако отслабим вниманието, полека и незабележимо, подобно на прах, покриващ мебел, идва например небрежност и душата губи предишната си ревност по Бога. Тя се моли, изпълнява задълженията си, но не така, както трябва. Но ако дойде страдание, ако я посети скръб, тогава ще подухне свеж въздух и пламъкът отново ще загори, тоест ще се разгори ревността за изпълняване на своите задължения по Бога (1). Това, което става с небрежността, се случва и с всяка друга болест на душата. Страданието – това е Божествено лекарство за боледуващата душа, което безграничната премъдрост на Бога е изобретила и което тя използва с пълна сила и без никакви предпазни мерки, та като дойдем на себе си, благодарение на това резултатно лекарство да бодърстваме и да бъдем трезви в изпълнението на Неговата свята воля. Тогава по време на въздаянието ще получим като награда за непрестанното ни очакване влизане във вечната Господня радост, веселейки се и ликувайки заедно с поканените в нея от сътворението на света, възпявайки с непрестанни радостни песни заедно с нашата Господарка Богородица, с Ангелите и всички светии благословеното име на нашия Господ Бог и Спасител Иисус Христос, на Когото подобава слава, чест и власт в безкрайните вечни векове (1).

2. **Заедно с болката ни посещава Христос** Когато болката посещава човека, тогава и Христос го посещава. А когато човек не преживява никакво изпитание, тогава е като



изоставен от Бога. Нито изплаща събира богатство. Говоря, разбира се, за човек, който не иска да претърпи никакво зло заради Христовата любов. Казва си: “Здрав съм, имам апетит, храня се, прекарвам си добре,

спокойно...”, а не казва едно: “Слава Тебе Боже”. Ако поне осъзнае, че всичко това е Божие благословение, някак би се решил въпросът. Да каже: “Не заслужавам тия дарове, но понеже съм слаб, затова Бог ме щади”. В житието на свети Амвросий се разказва как веднъж светецът бил поканен заедно със спътниците си в къщата на един богаташ. Виждайки несметните му богатства, светецът го попитал дали някога е преживял някаква скръб. “Не, никога, отговорил му онзи. Богатствата ми постоянно се множат, нивите ми дават добър урожай, нито болка имам, нито болест ме е постигала някога”. Тогава светецът се просълзил и казал на спътниците си: “Впрегнете колите, да си вървим бързо от тук, защото Бог не е посетил никога този човек!” И едва излезли на пътя, къщата на богаташа се срутила! Безгрижният щастлив живот на богатия бил всъщност изоставеност от Бога (2).

3. Болестите помагат на хората

- Отче, какво ще рече: “Добър ти рай”?
- На добър път към рай.
- Може ли да означава: “Да идеш в добрия рай”?
- Ти някога чувала ли си да говорят за лош рай? Всеки случай, за да отиде човек в сладкия рай, трябва да вкуси много горчилки тук, за да получи в ръка паспорта на изпитанията. Виж само какво става по болниците! Какви трагедии! Какви болки имат хората! Колко майки, горките, се подлагат на операции, мислят за децата си и се тревожат за цялото си семейство! Колко бащи имат рак, подлагат се на облъчване и какво тегло теглят! Не могат да работят, трябва да плащат наеми, имат един куп разноски! Други са здрави и пак не могат да свържат двата края, а колко по-трудно е, когато човек не е здрав, но се мъчи да работи, за да си покрие малко задълженията! Много ме преуморяват проблемите на хората. Какви неща слушам всеки ден! Постоянно мъки, трудности!... Цял ден горчилка в гърлото ми, а вечер си лягам гладен, за да си почина малко. Чувствам голяма телесна умора, но и вътрешна отмора (2).
- Отче, болестта винаги ли принася полза?
- Да, винаги е много полезна. Болестите помагат на хората да получат “изкупление”, когато не притежават добродетели. Много ценно нещо е здравето, но доброто, което може да се придобие чрез болестта, здравето не може да го даде! Духовно добро! Голямо е това благодеяние, много голямо! Очиства човека от греха, а понякога му осигурява и награда. Душата на човека е като злато, а болестта е като огън, който го очиства. И Христос казал на апостол Павел: *“Силата Ми се в немощ напълно проявява”* (2 Кор. 12:9). Колкото повече се измъчи човек с някоя болест, толкова повече се пречиства и освещава, стига да проявява търпение и да я приема с радост.
- За някои болести е нужно само малко търпение и Бог ги допуска, за да даде на човека малка награда и да му отнеме някои недостатъци. Защото телесната болест помага при лечението на духовната болест. Обезврежда я чрез смирението, което донася. Бог използва всичко за наше добро! Това, което допуска, е за наша духовна полза. Знае от какво има нужда всеки от нас и ни дава по някоя болест или за да получим награда, или за да изплатим грехове (2).

1) *Стареца Ефрем Светогорец, Отчески съвети*

2) *Св. Паисий Атонски, За семейния живот, Слова - том 4*